

Ještě jsem tady?

sobotecký pravidelný lehce avantgardní věstník

splav!

ročník X / číslo 8

sobota 5. 7. 2008

K čemu jsou dobrá představení

Pokud odjízďte ze Šrámkovy Sobotky s pocitem nenaplněnosti (což je samozřejmě nesmysl), zkuste si vzpomenout na jiné, vedlejší nebo skrytější věci, které jste si z programu odnesli. Přednášky, prezentace, čtení a divadla totiž nejsou jen kulturním zážitkem a podnětem k úvahám, ale dokážou vytvářet také velmi příjemné pozadí pro další činnost. Když jsem se při koláži o Boženě Němcové přistihla s tužkou v ruce, uvědomila jsem si, jakým může být pro ty, kteří mají problém se soustředěním, šum na jevišti rozvazovatelem a spouštěčem čehokoliv jiného. Pro demonstraci uvádím dvě básničky, které vznikly, zatímco Božena Němcová jela vlakem do Prahy:

Když jde žena sama

Hledá se něco
a najde jiné
o mně.
A všechno se nabízí.
Ale zadluží
to bezmuží.

Naše místa

Jsou tu tvoje stopy,
ale odlít už se nedají.
Jsou proto jen moje.

To, že vedlejší činnost při představení dopadá špatně, vůbec nevadí. A hlavně se blbý výsledek dá vždycky omluvit. Když je divadlo dobré, pak není prostor vymyslet něco dobrého, když je špatné, tak taky ne. Naopak samotné prodlení ve „vedlejší činnosti“ není, myslím, špatné nikdy, nevypovídá vůbec o špatném dojmu z představení, dělá ho různorodějším. Není proč litovat rozhárané pozornosti.

Alena Skálová

PROGRAM

10.00 zahrada Šrámkova domu

Dětská dílna

11.00 Městské divadlo

Medvídek Pú nebo tak nějak

Divadelní soubor Čmukaři

Vstupné 30 Kč

Závěrečný koncert na zahradě Šrámkova domu

17.00 Dorota Barová + Marcel Bárta

19.00 Střechy legality

JÍDELNÍČEK

Snídaně: Vánočka, čaj

Polévka: Hovězí vývar s těstovinou

Oběd: Hovězí maso vařené, rajská omáčka, těstoviny

Sobotka kuriózní

Naše opravdu závěrečné a mírně rozverně putování po stavebních kuriozitách zahájíme u nového domova důchodců čili seniorů. Stavba, jejíž výraz nezapře určité hledání, je před dokončením. Její architektura se naštěstí příliš neuplatňuje, protože v bezprostřední blízkosti významného kostela by působila značně nekonzistentně, což však neznamená, že v jiném kontextu by nepůsobila lépe. Co na ní však určitě zaujme, jsou antény pro příjem signálů z vesmíru, které budoucí obyvatelé přenesou do jiné dimenze (obr. 1).

Vzpomínám si, jak jsme kdysi při jedné pracovní cestě spolu s kolegy nedaleko odtud objevili přístavbu kůlny, která vedle roubeného domu vypadala skutečně nevzhledně. Majitel přislíbil, že se ji pokusí pohledově přizpůsobit alespoň kamufláží pruhů na způsob roubení. Po nějaké době jsme objevili kůlnu skutečně natřenou černými a bílými pruhy, které se od roubení jen nepatrně lišily – byly svíslé.

Přejdeme dál. Poblíž sokolovny můžeme dosud obdivovat balkón pro náruživé skokany. Chybějící zábradlí velmi dynamizuje jeho využití a dodává domu dobrodružnou dimenzi (obr. 2).

Děkujeme

Hynkovi a Henrymu za pizzu

Honzovi Janatkovi za všechno

Konrádovi, že se stavil

Haklovi za úvodník

Lukášovi za Crohna

Ištvánovi za tračník

Panu Hoškovi za Svijany

Holkám z knihovny za to, že jsou

Lee a Honzovi za to, že jsou v řku

Lomozovi za fotky

Hadžimu za komix

Maštali, že nehorí

Zloději šňůr za svědomí

Milce za desku

Fráňovi za korespondenci

Michalovi Vlačihovi za papíry

Michailovi Ščigolovi za ochotu

Martě za hodnoty

Paní Bičišťové, i když to nerada slyší

Aleši Fattersovi za ptáky

Flodrmánovým za málo

Anabel za auto

Dětské dílně za trefnou poezii

Pavlu Fuchsovi za prasklinu

Klukům za zahradu

Vosto5 za čisté ego

SPLAV! – Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník

Vychází v Sobotce během konání 52. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka, od 28. 6. do 5. 7. 2008. Cena 10 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, Milady Horákové 123, 160 00 Praha 6, IČ 266 74 122, DIČ CZ26674122.

Evidenční číslo MK ČR E 15812.

Redakce: Tereza BOTLÍKOVÁ, Adam BROŽÍK, Milena FRIDMANOVÁ, Jan CHROMÝ, František MARTÍNEK, Jana MELKOVÁ, Jakub NOVOSAD, Radek OCELÁK, Jan ONDEREK, Nelly PELC-VOSTRÁ, Kateřina PÍNOVÁ, Vít PROKOPIUS, Alena SKÁLOVÁ, Ondřej ŠMEJKAL, Kateřina VESELOVSKÁ.

Externí spolupracovníci: Terka LUKEŠOVÁ, Anča RAUSCHOVÁ.

Vychází za přispění Studentského fondu FF UK a Královéhradeckého kraje.

<http://www.splav.cz>, <http://casopis.splav.cz>

Kolik redakcí znáš, tolikrát jsi Splav!ákem

Jan Chromý
Ondřej Černoš
Hubert Hesoun
Tomáš Horyna
Radim Kučera
František Martínek
Nelly Pelc-Vostrá
Josef Šlerka
Ondřej Šmejkal
Zuzana Štefková
Veronika Tupá
Jiří Januška
Jana Melková
Filip Smolík
Arnošt Štědrý
Jan Hon
Judita Kabzanová
Marie Kantůrková
Jakub Novosad
Jan Smolka
Tereza Botlíková
Martin Čermák
Daniela Hrubá
Lukáš Novosad
Pavel Pelc
Kateřina Pínová
Vít Prokopius
Jan Rolník
Jaroslav Rytíř
Radek Schich
Blanka Sobotková
Kateřina Veselovská
Hanuš Axmann
Adam Brožík
Lucie Ferenzová
Milena Fridmanová
Petra Hůlová
Lucie Koryntová
Alena Nováková
Radek Ocelák
Jan Onderek
Michaela Otterová
Michal Puhač
Alena Scheinostová
Alena Skálová
Šimon Svěrák
Radka Šmahelová
Tereza Štechová
Michal Thoma
Vlastimil Vintr
Jelizaveta

V místech, kde se ulice Na Šafranici mění v Šolcovu, vedoucí poté ke známému statku, pak najdeme příklad velmi svérázné práce s měřítkem, a to v podobě realizace širokých oken ve štítu domu. Zdá se, že zde proběhla neúspěšná osvětlovací akce se zaměřením na tmavé severní místnosti, možná se přidělovala přebývající paneláková okna, každopádně dopad na exteriér domu je tristní (obr. 3).

Naše krátké putování zakončíme v nám dobře známé budově spořitelny. Při divoké předvolební rekonstrukci před několika lety zde byly zlikvidovány původní art-decové obklady včetně rohových dlaždic. Vyšší kadenci však rekonstrukci dodává toaleta v přízemí, čili obyčejný záchod. Umění místních řemeslníků zde bylo korunováno dveřmi, které po rekonstrukci v podstatě nelze otevřít, aniž by nebylo nutné vymontovat mísu (obr. 4).

A touto apoteózou užitnosti, kterou lze jen obtížně překonat, můžeme naši krátkou exkurzi uzavřít.

Děkuji všem čtenářům za jejich trpělivost a těším se zase na viděnou při příští Šrámkově SOBOTCE!

Jak to vidí budoucí hvězdy?

Včera dopoledne jsem se byla podívat na kostýmové zkoušce dětské dílny. I když přípravy na premiéru vrcholily, děti vypadaly, že se stále náramně baví a tréma se zatím nedostavila. Před zkouškou a během přestávky jsem několika malým hercům a herečkám položila následující otázky:

1. Můžeš čtenářům Splav!u říci, co vlastně v dětské dílně děláte?
2. Co zrovna čteš?
3. Máš nějakou oblíbenou knížku, kterou jsi četl/četla několikrát?
4. Co tě přivedlo ke čtení? Nutí tě rodiče? Nebo čteš sám/sama od sebe?

Marina (10 let)

1. Máme téma o rytířích.
2. Aničku ve městě.
3. Děti z Bullerbynu.
4. Čteme ve škole a docela mě to baví, tak si to pak přečtu ještě jednou doma.

Žofie (9 let)

1. Hrajeme hry a nacvičujeme divadlo, aby to bylo vtipné, aby se to všem líbilo, aby to nebylo moc dlouhé – prostě pro radost.
2. Husí kůži. To je o holce, která má nepříjemnou spolužačku, co se jí pořád posmívá. Jednou ta holka potká takovou divnou paní a ta jí splní tři přání. A to jí obrátí život naruby.
3. Mám hrozně ráda Medvídka Pú, tu knížku jsem přečetla asi třikrát.
4. Mám doma obrovskou spoustu knížek po třech segrách. A ty knížky mě hrozně lákají. Když je vidím, tak si je prostě musím přečíst. Čtu každý večer třeba čtyři kapitoly.

Adam (13 let)

1. My se tu vlastně celý týden snažíme vyprodukovat představení na určité téma. Letos je to středověk a rytíři.
2. Už podruhé teď čtu šestý díl Harryho Pottera. To je zatím jediná kniha, kterou jsem začal číst podruhé.
3. Mám hodně knih, které se mi líbí tak stejně.
4. Číst jsem začal sám od sebe. V dětství mi četli rodiče.

Daniela (12 let)

1. Letos děláme středověk.
2. Teď nečtu nic.
3. Když jsem byla malá, měla jsem ráda knížku, která byla zároveň i puzzle. Vždycky jsem si ji složila a pak přečetla. Za den třeba dvanáctkrát.
4. Sama od sebe, ale teď spíš čtu naučné knížky o Egyptě a tak.

Ty správné hodnoty a první třída

Večerní představení vytvořené v letošní učitelské dílně připravilo návštěvníkům skvělý divácký zážitek. Účastnice a účastníci dílny se rozhodli zdramatizovat čtení slabikářů a čítanek pro první stupeň ze tří období československé historie – z Rakousko-Uherska (1912), z první republiky (1932 – první vydání 1918) a z padesátých let (1952).

Provedení bylo skvělé a po formální stránce vcelku jednoduché – vždy jeden účastník představoval učitele či učitelku, přičemž ostatní vystupovali jako žáci ve třídě. Učitel předříkával texty či vyvolával žáky a žáci jednotlivě či kolektivně četli nebo recitovali. Každé období vždy zakončoval zpěv pro danou dobu charakteristických písní (Zachovej nám Hospodine, Stuzku československou si za klobouček dám, Vyhrňme si rukávy). Během zpěvu písní se také vystřídala osoba vyučujícího, čímž byl jasně označen příchod nové doby.

Představení bylo vynikající v tom, že na krátké ploše, na poměrně jednoduchém materiálu a na životní situaci, již každý z nás zažil, ukázali, jak každá doba a každá společnost prosazují ve škole své hodnoty, jak se v textech objevují (vědomě či nevědomě) materiální podmínky dané doby a hlavně, jak se hodnoty sice mění, ale mechanismus jejich školního předávání zůstává stále stejný. Za Rakouska velebili Hospodina (který seslal to správné počasí, aby se urodilo), dělili se o koláče s chudobnými chlapci a věrně hájili trůn. Po první světové válce se radují, že mají dostatek (slovní spojení „ó já“ a slovo „maso“ se vždy vyskytují pospolu v jednom textu), oslavovali domov a vlast a velebili pana prezidenta. V padesátých letech opět zmiňují materiální dostatek (Eva nakupuje kávu, maso i salám, olej, tuk atd., Pavlík má léky zadarmo), oslavují práci, která již není dřinou, ale radostí, velebí pana prezidenta Klementa Gottwalda (někdy týmiž básněmi jako TGM) a oslavují stranu a První máj.

Kromě společenské a historické roviny inscenace rovněž pěkně vystihla absurdní momenty některých dětských vyprávěnek, ale rozepisovat se zde o nich je na tak malé ploše nemožné.

Projekt by si rozhodně zasloužil pokračování. Stálo by za to vidět, zda a jak se měnily hodnoty zdůrazňované v různých slabikářích minulého režimu a které hodnoty propagovaly a propagují různé polistopadové slabikáře.

V každém případě za páteční představení patří dík jak herečkám a hercům, tak lektorce Haně Kofránkové.

Zuzana Kubišová

Děti sehrály pohádku o chrabřém rytíři Adamovi,

studenti recitovali a zpívali dětskou poezii

a učitelé se vrátili nad slabikáře.

Kačka (10 let)

1. Hodně hrajem hry, hrajem i divadlo a moc nás to baví.
2. Totálního cvoka – to je o holce, která má rodiče, co se pořád hádají, ale je to vtipné.
3. Krtečka.
4. Čtu, když mi to mamka řekne nebo když mám zrovna čas, ale kámošky mě většinou vytáhnou ven.

Kamila (8 let)

1. Hrajeme si tu hry na rytíře.
2. Kočičí pohádky před spaním. Ty si čtu sama a ještě je čtu bráškově Kubovi.
3. Malé kuchaře – to je taková knížka, kde máte obrázky jídel a vedle seznam věcí, co na to jídlo potřebujete, a recepty. Zatím jsem ji ale jen četla a nic jsem neuvařila.
4. Někdy musím číst a někdy se mi i chce. Ke čtení mě nutí i doma.

Lukáš (16 let)

1. V dětské dílně hrajou děti celý týden divadlo na určité téma. Většinou tu jsou děti, které přes rok chodí do Šrámkova domu pod vedením Lady.
2. Teď na čtení není čas. Chodím na brigádu – provádět na Humprecht.
3. Oblíbených knížek mám moc. Čtu hodně, hlavně kvůli povinné četbě ve škole. Někdy ale nestíhám a to pak platí heslo „Internet – nejlepší přítel člověka“.
4. Začal jsem číst díky škole, kde mě čtení bavilo.

Kateřina Pínová

Zplacatéle pohádky pro přitupělé děti

Titulek nemá za cíl charakterizovat celkový dojem ze včerejší přednášky prof. Aleny Macurové, jak by se snad nezúčastněným mohlo zdát, ale to, o čem se přednášelo a poté bouřlivě diskutovalo.

Jak ukazují dlouholeté záznamy středoškolského pedagoga Jiřího Kostečky, nerozumějí středoškoláci mnoha slovům a neumějí je užívat. Prof. Macurová určila na základě analýz časopisů jako Bravo Girl! jako jednu z příčin tohoto stavu dnešní způsob čtení, čtení pohodlné a „bezbariérové“, jemuž vycházejí autoři některých textů vstříc.

Kdyby zůstalo jen u populárních magazínů. Macurová však odhalila postupy „předjímání nekompetentního čtenáře“ také v jedenácti náhodně vybraných edicích pohádek Boženy Němcové z druhé poloviny 20. století. Převypravovatelé svévolně mění a nivelizují text, aby mohli jeho předpokládání čtenářů dosáhnout plného porozumění. To, co se čte jako dílo Němcové, pak už Němcová není. A co je podstatnější: když děti čtou texty, při jejichž vnímání není třeba žádného úsilí, obtížně se v dospělosti vyrovnají s věcnými (manipulativními apod.) texty plnými nástrah.

Dalším připomenutým motivem úprav textů byla jejich dodatečná ideologizace. Za socialismu se do pohádek vpařovaly ohledy panovníka na lid a naproti tomu musely zmizet nevinné pozdravy jako „pomáhej pánbůh“. Ukázka z vydání z r. 1995 svými frázemi o dobrém panovníkovi myslícím na dobrý lid však dokumentovala, že někteří tupí a líní upravovatelé (takto – a zcela přiměřeně! – se o nich v diskusi vyjádřil O. Hausenblas) zažitá schémata, zřejmě nevědomky, předávají dál.

Slyšeli jsme také jeden z hlavních argumentů pro upravování: zastaralé obraty údajně mohou ohrožovat aktivní dětské vyjadřování. Nejsem učitel, ale pár slohovek už jsem přečetl. Mám z nich dojem, že žáci rádi užívají méně obvyklá slova, i když neznají jejich přesný význam, a zároveň se pokoušejí archaizovat text i jinak než lexikálně. Práce pak obvykle působí velmi nevyrovnaně. Není to ale proto, že učitelé dostali do žáků pocit, že si tyto výlučné prostředky, „lepší než spisovné“, zaslouží zvláštního ocenění? Nemyslí si žáci, že po nich pedagogové taková ozvláštnění chtějí i v „běžných“ slohových útvarech? (Ostatně i v diskusi jsme slyšeli, že knižní jazyk děti – a asi nejen ony – vnímají jako druhotnou estetizaci textu.)

Diskuse k přednášce byla velmi živá. Střetli se v ní odpůrci s radikálními a umírněnými příznivci upravování méně srozumitelných textů. Příznivci argumentovali např. tím, že těžko sáhnou po Němcové děti tak staré a čtenářsky vyspělé, aby jejím textům rozuměly, protože už budou chtít číst něco jiného. Shoda se zdála panovat nad tím, že spojení se zvukovým médiem může textům pohádek pomoci.

Věřme tedy, že se dětem budou dostávat do rukou texty co nejbližší originální Němcové a že méně známý, obtížnější text děti nechají vyznít a zapůsobit, jak si přála prof. Macurová, a nikoliv plavat.

František Martínek

Pohádky pro nejmenší

Čas mezi včerejší přednáškou a obědem patřil prezentaci literárního časopisu Plav. Pravidelní návštěvníci si možná vzpomenou, že se zde představil již v počátcích své existence v roce 2005. Že od té doby urazil kus cesty, naznačilo již srovnání staré a nové grafiky – současná, barevná obálka působí profesionálněji a snáze zaujme.

Šéfredaktor Plavu Lukáš Novosad přizval překladatele z lotyštiny Michala Škrabala, s nímž hovořil zejména o tom, co obnáší překládat literaturu malého jazyka a představovat ji čtenářům, dále také o česko-lotyšských kulturních vztazích. Úryvek z románu současného autora Paulse Bankovise „Čeka, bomba & rokenrol“ ve Škrabalově překladu, který má vyjít v nakladatelství Argo, přečetl z časopisu Jan Smolka. Sám překladatel pak posluchačům umožnil poslouchat se na chvíli do lotyšského jazyka v básni Aivarase Neibartse „Československo v roce 1968“, jejímž českým převodem z pera Lucie Korbélyiové navázala Alena Nováková.

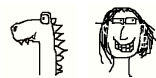
Měsíčník Plav se věnuje světové literatuře a teorii pře-

Je pravda, že dopolední semináře pro nás nejsou moc atraktivní, byly jsme pouze na besedě s Pavlem Medkem a chystaly jsme se na přednášku o steampunku, ale opožděný budíček zhatil všechny plány. Dopolední nicnedělání bylo vyplněno hlavně koupáním v „nedalekém“ rybníku (v lepším případě 50 minut svižné chůze po rozpálené silnici), turistikou (Kost, údolí Plakánek a trasa Sobotka–Osek–Stříhom) a častými návštěvami místní cukrárny (kremrole, trubičky, zmrzlina a... zmrzlina).

Odpoledne bylo již velmi nabitě – lítáním z programu na program (a do cukrárny). Po obědě do redakce, krátká pauza, Společnost mrtvých básníků, z básníků na Bezhlavého jezdce, z rozhlasovky na Hůlovou, z té na večeri, hned potom na Příběh koně a zakončily jsme Kočičkovou. Sem tam napsat nějaký článek, prozkoumat celou Šolcárnu nebo si zahrát badminton. Takhle nějak jsme se proprogramovaly celým týdnem.

Zásadní změna nastala dne 1. 7., když jsme se u Parmazániho (sakra! to jméno si asi nikdy nezapamatuji) připojily jako neherečky k Císařovu novému divadlu. Ke všedním odpoledním činnostem navíc přibýly zkoušky na představení, které se hrálo včera. (Podrobnější info hledejte kdesi v tomto čísle.)

FF (= pracovní název pro Fráňův festival) byl letos velmi přínosný, hlavně daným tématem – a to pro všechny generace. Rozhodně se dá neproflákat, i když nejste v dílnách. Možná, že někoho včera večer mrzelo, že se do dílen nepřihlásil a nemohl tak předvést svůj talent. Zase ale stihl to, co večerní aktéři ne. Letošní Sobotku jsme si užily naplno. Není třeba nic víc dodávat. (Asi budeme muset hubnout. Ztracená cukrárna!)

Terka Lukešová, Anča Rauschová

Večer dílen

Olga přišla před Marií, ale později než Klára. Zvrhlík nerecitoval René.

Jana T. vystoupila s Barborou.

Jitka zpívala častěji než Lucie.

Nejvíce zvířat bylo ve sboru.

Milena vyzpívala nejvýš.

Denis je rie.

Divoký kůň doběhl, zatímco žirafa ne.

Oranžovou košili měl Tomáš O.

Nejmladší byl Kryštof.

Hedvika přišla s Pištou.

Tomáš K. má tmavší vlasy než Jana M.

Pouze Jan prošel celou uličkou.

Komu patří šlupka?

Tereza Botlíková, Ondřej Šmejkal

odkryl souvislosti mezi osobami v ložkovsko-horáckovském okruhu a vysvětlil, proč nemá rád Slavonice. A z dětské literatury nemá rád zejména Malého prince, tak, že by ho nakop – ne, že by to bolelo, ale ten by letěl!

Nebylo to ani prvoplánové a trapné jako Kočičková, ani nevýrazné a nudné jako Pískoviště, ani otravně animální jako Příběh koně. Komu se to nelíbilo, ten záhy odešel (na zahradě se to podle Jakuba Novosada může) – a pro nás ostatní to bylo prostě supr dupr.

Tereza Botlíková

Sobotka nejen Šrámkova

U mnohých z nás si Sobotka získala neodmyslitelný přívlastek Šrámkova, který zapomeneme vypustit, i když si třeba jen kupujeme jízdenku na vlak. Po Šrámkovi se s jejím jménem určitě hned spojí i jméno dalšího básníka, Václava Šolce, jehož statek je dnes tak příjemným místem pro společenské schůzky i kulturní pořady. Ale na dva starší rodáky, kteří doplňují čtveřici soboteckých spisovatelů, by si možná někteří nevzpomněli. Naštěstí nám je připomíná Václav Kovařík ve své knize Literární toulky Čechami.

Jako první z nich se zde v roce 1836 narodil dramatik František Věnceslav Jeřábek. Na jeho rodný dům se můžete ještě dnes podívat v Boleslavské ulici. Na jeho hry už bohužel ne. Ale ve své době je hrávalo Prozatímní, později Národní divadlo. Hned rok po Jeřábkovi se narodil herec a spisovatel Josef Ladislav Turnovský, o jehož lásce k soboteckému kraji se v povídkách zmiňuje František Hampl a o jehož osobě hovoří ve svém teoretickém díle sám Jára Cimrman. Ten tu mimochodem i po jeden rok žil, v malém roubeném domku kousek od náměstí.

Literární a vůbec umělecké dědictví Sobotky je tedy velmi bohaté. Tak bohaté, že jeho všudypřítomný duch skýtá možnost přizvání se i celé redakci Splavu!

Alena Skálová

Díra mezi dílnami... Zaplněna námi!

Na papíru s názvem Sobotní číslo stálo: Co dává Sobotka člověku, když je mladý a nechodí do dílen – Anča, Terka. (Co dává člověku, když je starý a nechodí do dílen, to už se nikdo nikoho neptal...)

Myslíme si, že na festival přijedete buď za kulturou, nebo do dílen. Druhá možnost pro nás padla, neboť zabírá spoustu času, nic se nestihne, a navíc – loni byla v dětské dílně silná převaha devítiletých a asi bychom moc nezapadly. Studentská dílna byla taktéž passé, protože sem se také, znovu věkově, nehodíme. Takže, co tedy celé dny dělat? Budeme se proto snažit stihnout co nejvíc z programu.

kladu. Vznikl z potřeby zaplnit prázdné místo po zaniklé Světové literatuře (k níž se hlásí i jeho webové stránky <http://www.svetovka.cz>) a snaží se přinášet svým čtenářům texty, které do češtiny dosud přeloženy nebyly, případně konfrontovat již známé překlady s novými verzemi. Obsah jednotlivých čísel je vymezen jazykově (kromě již jmenovaného lotyšského čísla např. italské, arabské, běloruské) nebo tematicky (biblické texty, nonsens, erotika), jejich neodmyslitelnou součástí jsou bilingvní texty. Listopadové číslo se pravidelně skládá z příspěvků oceněných v Překladačské soutěži Jiřího Levého, vyhlašované Obcí překladatelů. V letošním roce se Plav stal partnerem Státní ceny za překlad, bude se tedy podrobně věnovat i jejímu nejnovějšímu laureátovi.

Podstatné je, že se Plav nezabývá jen publikováním překladů, ale asi jako jediný u nás také jejich kritické reflexi. Název časopisu jednak odkazuje k vydavateli, občanskému sdružení Splav, jednak je akronymem (vděčíme za něj Daniele Fischerové) zastupujícím Překladatele, Literáty, Autory a Vykladače. Měsíčník navazuje na bulletin vydávaný u příležitosti překladačských večerů U Bubeníčků, na nichž má lví podíl Hana Kofránková, a jeho redakci tvoří převážně studenti Filozofické fakulty UK, kteří se vydavatelskému řemeslu učili za pochodu, často pokusem a omylem.

Čtenářsky nejúspěšnější byla zatím čísla věnovaná literatuře francouzské (OuLiPo, drama, současná próza), zajímavější však možná je, že Plav jako první uveřejnil české překlady z některých afrických jazyků. Překlad z tsamajštiny, jejíž grafická podoba byla ustanovena teprve nedávno, dokonce loni otiskl jako vůbec první na světě. Vzhledem k tomu, že jde o časopis slovy šéfredaktora „malinky a exkluzivní“, může si podobné „výstřelky“ dovolit. Ve spolupráci s ministerstvem zahraničí se tak nyní začíná připravovat číslo věnované severokorejské literatuře, můžete se těšit např. také na literaturu katalánskou, čínský underground nebo mongolskou sci-fi. V dohledné době vyjde letní dvojčíslo věnované autorům srbským a makedonským. V Městském informačním centru můžete zakoupit starší výtisky za výhodnou festivalovou cenu a také číslo dětské, dovezené dnes ráno přímo z tiskárny a obsahující povídky významných národnostních menšin České republiky.

Jana Melková

Od Šumavy k Tatrám

Včerejší časně odpolední přednáška v Městském divadle (jejíž název „Od pohádky k fantasy“ považuji za jakýsi utajený vtip pro zasvěcené – přednášející se za celou dobu nezmínila ani o jednom, ani o druhém) byla celá věnována jedné zajímavé publikaci. Doc. Vlasta Řeřichová přijela do Sobotky představit slovník světových autorů pro děti a mládež, který spolu s prof. Ivanem Dorovským a kolektivem téměř dvaceti českých i slovenských spoluautorů vytvořila. Slovník vychází jak v tištěné formě, tak na CD (v každé verzi s mírně odlišným názvem). Obsahuje téměř 1000 autorských medailonků. Určen je primárně pedagogům a studentům pedagogiky, ale předpokládá se, že ho bu-

dou využívat i např. knihovníci nebo laici se zájmem o obor.

Doc. Řeřichová krátce předvedla elektronickou verzi slovníku a její funkce. Jednoduchý design menu a vyhledávání mi připomínal webové stránky, které vznikaly před deseti a více lety, působil však celkem přehledně. Vlastní slovníková hesla se formátem velmi blížila slovníku tištěnému. Zde se myslím dalo využít toho, že se v elektronickém prostředí nemusí tolik šetřit místem – jako uživatel bych uvítal například výčet děl autora podaný samostatně, abych je nemusel hledat v sevřeném textu autorova medailonku.

Během své práce na slovníku objevila doc. Řeřichová několik autorů, kteří nejsou v Čechách příliš známí, a přitom stojí za pozornost. Tři z nich pak publiku krátce představila – Paula Zindela, Louise Sachara a Judy Blumeovou.

Poněkud s rozpaky jsem si v závěru přednášky vyslechl zápornou odpověď na dotaz, zda je v plánu zveřejnit slovník na internetu. Z ostatních dotazů vyplývalo, že by učitelé vedle samotné slovníkové publikace uvítali i zřetelnější vodítko, kteří autoři stojí v hodinách za zmínku a kteří ne. V interaktivním prostředí internetu by toto vodítko mohli snadno spoluvytvářet sami uživatelé – ať už by se jednalo o obyčejné hodnocení autorů i knih s připojenou diskusí, nebo dokonce o širší aplikaci webu 2.0, kde by uživatelé přímo ovlivňovali i vlastní obsah slovníku.

Uveřejnění slovníku na internetu by sice pravděpodobně znamenalo menší prodeje knihy a CD, to by však, předpokládám, zasáhlo spíše distribuční síť než autory. A pedagogice jako takové by myslím rozhodně prospělo.

Ondřej Šmejkal

Kdo říká ano, kdo říká ne...

Císařovo nové divadlo je divadlem bez herců, účinkují v něm pouze náhodní neherci. Druhé vystoupení tohoto nepravidelného spolku na Šrámkově Sobotce opustilo mrtvé básníky, aby se podívalo na naše deníky, které nás ještě dlouho budou den co den bombardovat zaručeně novými zprávami. Materiál čtvrt hodinového představení tvořily titulky a útržky textů z novin, které vyšly 1. července 2008. Tyto se četly a dohrávaly formou názorných vystoupení. To proto, aby bylo možné si je také hned představit (není to vždy tak docela jednoduché). Informace si nevystačí samy a redaktoři prokazují své fabulátorské schopnosti. Referuje-li se pak o ozbrojené loupeži, přečteme si v každých novinách jinou detektivku (odtud zvyk kupovat si více plátek najednou). Je třeba také volit vhodná slova, a to s ohledem na zvolený žánr. Objeví-li se pak v detektivce dlouhý nůž, stane se z něj rázem „mačeta“. Zmíněná zpráva, která v novinách připomíná spíše americký thriller, napínavý, dobře sestříhaný a s příběhem plným otevřených možností, zaujala publikum zřejmě nejvíc. Stravitelnou, pokud možno zábavnou formou se v novinách referuje o všem. A tak v případě, že se v novinách objeví informace o příznacích infarktu, herečka CND nám ji rovnou zazpívá.

Zvolená forma koláže se ukázala být obzvláště vhodnou v případě novin, které už samy koláží do jisté míry jsou.

Účastníkům, kteří si původně chtěli zahrát na divadlo, poskytla tato forma možnost zamíchat titulky a sestavit atraktivní program z povědomých útržků textů. Vytrhnout titulky z jejich nejistých souvislostí a ponořit je do zmatku, ve kterém se stejně nacházejí. Představení divadla Vosto5 nám v úterý geniálně předvedlo oblíbená klišé tím, že zvýraznilo jejich doslovnost. Podobně herci CND podtrhli metody, jakých užívají editoři a redaktoři novin, ovšem formou lehkou a zábavnou, bez ohledu na prodané náklady a bez nudné povinnosti informovat. Není vyloučeno, že právě takto začnou tiskové zprávy konečně o něčem nově vypovídat. Početné publikum se nemohlo mýlit, když na konci představení aplaudovalo.

Adam Brožík

„Mrnk, mrnk, mrská vesna nahatou kundou“

Jiří Sádlo se na zahradu dostavil v předstihu. Ještě deset minut před pátou zde bylo možné pozorovat, jak v trávě dřímá na boku a nabízí čekajícímu publiku pohled na svá široká záda v černém tričku, přecházející přes bílé spodky s černým vzorkem do světlých kalhot. Pak si ale rychlostí blesku přinesl od okénka pivo a fernetu, zaburácel na posluchače, ať si přisednou blíž, jinak ho neuslyší, protože ty svině kamarádi mu nechtějí dát mikrofon, a už to jelo.

Nesejde na tom, z čeho všeho četl. Bylo to o kopřivách, asfaltu, bělostných krámech zimy, o vlhkých a smrdutých psech chrápajících morfologicky jako nákladové nádraží Žižkov, o ounorku, pachu shnilé vojtešky, o barvách, o chutích, o tvaru nože v daleké čajové hospodě. O folkloru a evoluci, o haiku a nosatcích, o odtržení jedné nohy, čímž vzniká sekáč sedminohý. O čtyřnohém, který je hrůzný, protože je podobný člověku, a třínohém, který se už na stěně neudrží. O kreativitě a hospodách, co patří k sobě, jak dokázal nejen pan Láska Sádlovi v lokále pod Železnými horami, ale i Sádlo nám za Šrámkovým domem.

Pak byla ještě diskuse. Sádlo přiznal, že je mediální čurák stejně jako Cílek, ale to vzniká tak, že je člověk hodný. Po-